

PRAKTICKÁ PŘÍRUČKA PRÁVA NA ROVNÉ ZACHÁZENÍ RODIČE NA PRACOVNÍM TRHU

Mgr. Michaela Šinal'

22.6.2023

Doporučení ochránce

Praktická příručka práva na rovné zacházení rodiče na pracovním trhu

- Přehled právní úpravy
- Nejčastější problematické situace
- Případy ochránce
- Možnosti obrany

**Rodičovství
a diskriminace v práci:**
praktická příručka práva
na rovné zacházení
rodiče na pracovním trhu

Doporučení 2022

- 31/2020/DIS
dostupné v ESO

- anglická verze

Obsah

Rodičovství a diskriminace v práci: praktická příručka práva na rovné zacházení rodiče na pracovním trhu	1
Obsah	2
Poslání ochránce	4
Úvodní slovo	6
Stručná doporučení pro rodiče na pracovním trhu	8
Přehled pojmů: diskriminace	10
Přehled ostatních pojmů	12
Přehled použitých předpisů	14
1. Nástup do práce	16
1.1 Výběr z uchazečů podle pohlaví	16
1.2 Pracovní inzerce a veřejná prohlášení	18
1.3 Pracovní pohovor	19
1.4 Nabízení dohod a smluv na dobu určitou z důvodu potenciálního mateřství	21
1.5 Potvrzení o absenci těhotenství	22
2. Podmínky v zaměstnání	24
2.1 Nižší mzda než mužští kolegové	24
2.2 Doložka míčelnivosti	26
2.3 Výpočet mzdy po návratu z rodičovské dovolené	27
2.4 Karierní postup	27

3. Těhotenství	30
3.1 Ukončení pracovního poměru ve zkušební době v těhotenství	32
3.2 Ukončení pracovního poměru kvůli možnému těhotenství	33
3.3 Odvolání z vedoucí funkce před odchodem na mateřskou dovolenou	33
3.4 Neprodouzení pracovní smlouvy	34
4. V průběhu mateřské a rodičovské dovolené	36
4.1 Práce na mateřské či rodičovské dovolené	37
4.2 Čerpání benefitů na rodičovské dovolené	38
5. Návrat do práce po mateřské či rodičovské dovolené	40
5.1 Návrat z mateřské a rodičovské	40
5.2 Nátlak na ukončení pracovního poměru dohodou	41
5.3 Propuštění pro nadbytečnost	42
5.4 Výpočet odstupného při ukončení pracovního poměru po návratu z rodičovské dovolené	44
6. Sledování pracovního a rodinného života	46
6.1 Úprava pracovní doby	47
6.2 Práce z domu	48
6.3 Pracovní cesty	49
7. Péče o nemocné dítě či dítě s postižením	50
7.1 Umožnění péče o nemocné dítě	50
7.2 Povinnosti zaměstnavatele vůči zaměstnancům pečujícím o dítě s postižením	51
8. Ukončení zaměstnání	54
8.1 Ve zkušební době	54
8.2 Uplynutím doby	55
8.3 Výpovědí	55
8.4 Dohodou	55
9. Jak se bránit?	56
9.1 Možnosti obrany podle jednotlivých orgánů	56
9.2 Možnosti obrany podle jednotlivých situací	60

Navazující aktivity:

- Stručná doporučení pro rodiče

Stručná doporučení pro rodiče na pracovním trhu

1) Seznamte se se svými právy

Zákoník práce zaměstnance v mnohých situacích chrání – např. před výpovědí v době, kdy je zaměstnanec/zaměstnankyně nemocný/á nebo čerpá mateřskou dovolenou. [Příručka](#) Vám pomůže zorientovat se v základní právní úpravě.

2) Nenechte se odradit

Ať už se jedná o nepříjemné zkušenosti, nevhodně formulované inzeráty nebo strach požádat si o zkrácený úvazek. Mnozí zaměstnavatelé rádi vyjdou rodičům vstříc, nenechte se proto odradit obavami nebo zlou zkušeností.

3) Buďte proaktivní

Máte speciální požadavky v práci anebo si nejste jisti, co má zaměstnavatel v plánu? Nebojte se zeptat, jak si stojíte, či požádat o to, co by Vám v práci pomohlo. Možná budete překvapeni pozitivní reakcí zaměstnavatele.

4) Zůstaňte v kontaktu se zaměstnavatelem

V průběhu mateřské a rodičovské dovolené (ale i dalších dlouhodobých nepřítomností v práci) je vždy dobré zůstat se zaměstnavatelem v kontaktu. Včas dejte najevo, že po návratu budete chtít v práci pokračovat. Pozvání na pracovní večírek Vám zase může pomoci zůstat v kontaktu s kolegy a lépe navázat vztahy, až se vrátíte.

5) Pozor na ukončení pracovního poměru dohodou

Vždy si vezměte pár dnů na rozmyšlenou a zjištění svých možností. Nenechte se dotlačit k něčemu, čím si nejste jistý/á. Proti podepsané dohodě se dá už jen těžko bránit. Naopak jednostrannou výpověď můžete převzít bez obav.

6) Mějte přehled o platbách za zdravotní pojištění

Změny mezi zaměstnavatelem a státem při přechodech mezi prací a mateřskou/rodičovskou dovolenou musíte nahlásit pojistovně. V opačném případě Vám mohou vzniknout nedoplatky. Pozor i na to, z jakého titulu za Vás pojištění platí stát – pokud např. dočerpáte rodičovský příspěvek, ale pokračujete v péči o malé dítě doma, pokračuje v platbách stát, změnu je ale třeba nahlásit.

7) Neotálejte s přihlášením na úřad práce

Včasně přihlášení na úřad práce po skončení pracovního poměru může znamenat výrazný rozdíl ve výši příspěvku v nezaměstnanosti. Přihlaste se ještě před skončením posledního zaměstnání anebo do tří dnů po skončení.

8) Poradte se

V jakékoliv podezřelé situaci se nebojte obrátit na právní poradnu nebo advokáta. Při včasném řešení situace se šance na úspěch zvyšuje.

9) Řešte problémy nejdříve se zaměstnavatelem

Smírné řešení může pomoci ke zdravým vztahům, soudní spory mají obvykle opačný efekt.

10) Nebojte se bránit

Když smírné řešení selže, nebojte se za sebe postavit a využít i právní kroky.

11) Dejte pozor na lhůty

Rozhodnete-li se žalovat zaměstnavatele kvůli tomu, že s Vámi neoprávněně ukončil pracovní poměr, musíte podat žalobu do dvou měsíců od ukončení pracovního poměru.

12) Shromážděte podklady

Konflikty v zaměstnání a zvláště situace zahrnující diskriminaci bývají často náročné prokázat. Jakmile vytušíte potíže, je rozumné začít shromažďovat jakékoliv podklady, které Vaše tvrzení podpoří.

13) Nevíte si rady? Obráťte se na ochránce

Úkolem ochránce je poskytovat metodickou pomoc obětem diskriminace. Pomůže Vám zorientovat se ve Vaší situaci a nasměruje Vás na nejvhodnější řešení. Je to jednoduché: podnět můžete podat i e-mailem na podatelna@ochrance.cz.

Navazující aktivity:

- podcasty

Zveřejněno 16. února 2022 PODCAST

Na kávu s ombudsmanem, 57. díl: Rodiče na pracovním trhu I

V dnešním podcastu se věnujeme rodičům na pracovním trhu v souvislosti s příručkou, kterou ombudsman právě vydal. Dnešní epizoda je první ze dvou a budeme se v ní věnovat přijímání a ukončování zaměstnání. Budeme se bavit o tom, jakým nástrahám mohou v souvislosti s rodičovstvím lidé čelit při ucházení se o práci a jak mohou naopak typicky vypadat problematické situace v případě, že dojde k ukončení zaměstnání.

Odkaz na příručku

[Rodičovství a diskriminace v práci: praktická příručka práva na rovné zacházení rodiče na pracovním trhu](#) - PDF

V příštím díle budeme v tématu rodičů na pracovním trhu pokračovat. Zaměříme se na rodičovskou dovolenou a sladování pracovního a rodinného života.

Zveřejněno 23. února 2022 PODCAST

Na kávu s ombudsmanem, 58. díl: Rodiče na pracovním trhu II

Dnešní podcast je druhým dílem, ve kterém se věnujeme rodičům na pracovním trhu. Budeme se bavit o tom, s jakými specifickými situacemi se setkávají rodiče v práci v době kolem narození dítěte a v průběhu rodičovské dovolené. A podíváme se také na období poté, co se rodiče do zaměstnání vrátí, a chtějí sladovat práci s rodinou.

Odkaz na příručku

[Rodičovství a diskriminace v práci: praktická příručka práva na rovné zacházení rodiče na pracovním trhu](#) - PDF

Workshop

Rodičovství na pracovišti

je realizována prostřednictvím projektu

Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv (směrem k ustavení Národní lidskoprávní instituce v ČR), číslo projektu LP-PDP3-001.

Projekt je součástí Programu lidská práva financovaného z Norských fondů 2014-2021 prostřednictvím Ministerstva financí ČR.